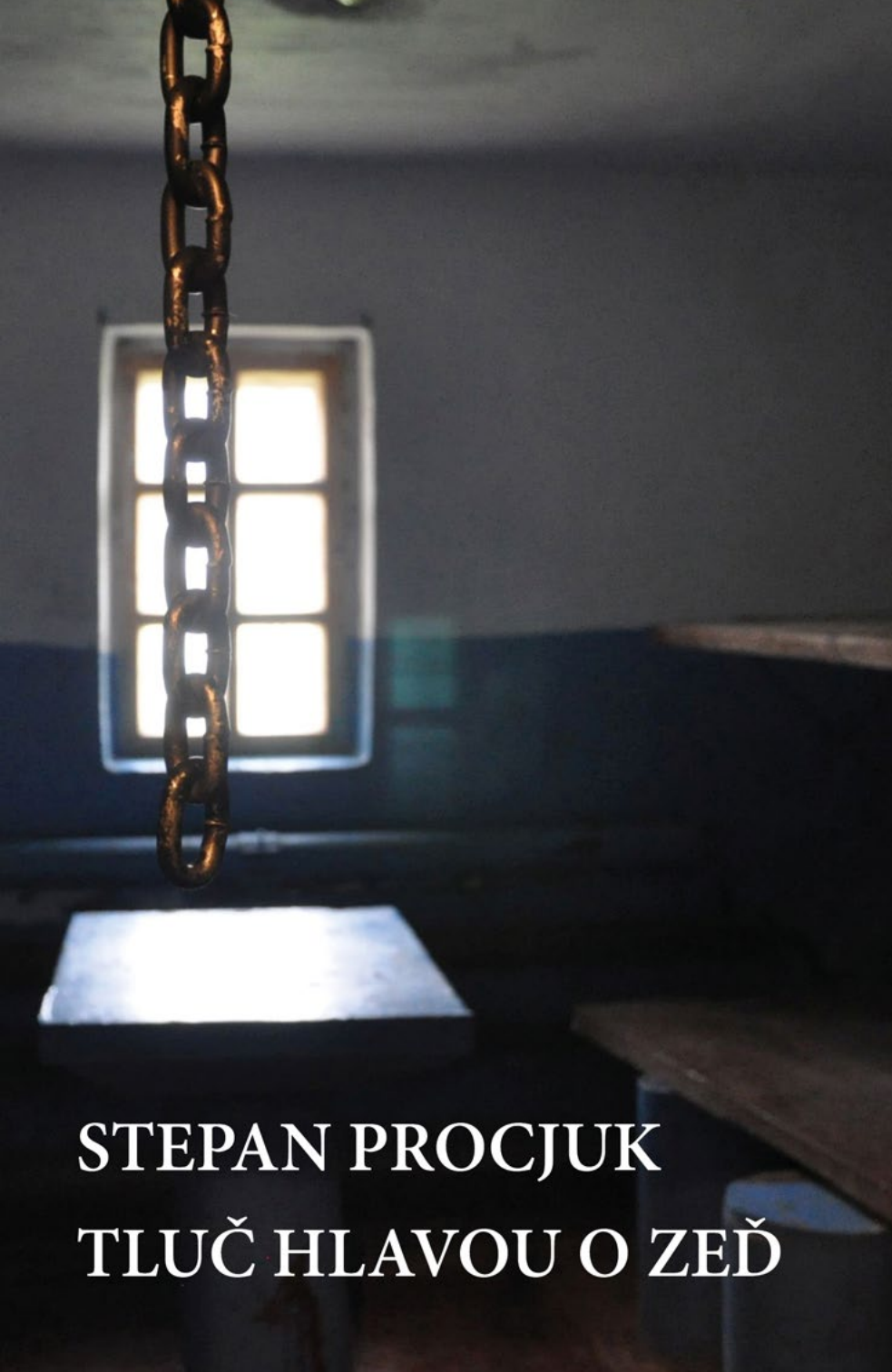

STEPAN PROCJUK
TLUČ HLAVOU O ZEĎ

Stepan Procjuk

Tluč hlavou o zed'

Přeložila Jiřina Dvořáková

Vydání knihy podpořilo Ministerstvo kultury České republiky.

Za laskavou podporu rovněž děkujeme Mezinárodnímu institutu rozvojové a transformační spolupráce, jmenovitě Radoslavu Radovi.

Copyright © Stepan Procjuk, 2011

Translation © Jiřina Dvořáková, 2025

Cover photography © Jiřina Dvořáková, 2025

ISBN 978-80-7511-824-0

ISBN 978-80-7511-825-7 (epub)

ISBN 978-80-7511-826-4 (pdf)

Část 1

Svyryd se vydal k matčině hrobu. Padalo listí. Na malém vesnickém hřbitově byl sám. Zapálil svíčku. Pomodlil se. Pak pohladil deštěm vybledlý kříž, jako by laskal máminy šedočerné vlasy.

Nespěchal. Hladil kříž i tabulku s daty narození a smrti. V duchu sčítal čísla, hledal v nich zákonitosti. Ale vždyť je jen syn, ne numerolog či kabalista... Musí už jít. „Bože, co zůstává z těla, leží-li několik měsíců v zemi?“

Vstoupil do domu rodičů. Táta byl v nemocnici. Odevšad na něj dýchala zanedbanost. Seděl tam dlouho. Břemeno vzpomínek ho přikovalo ke křeslu.

Pak začal probírat staré věci.

... tady je matčino oblečení, zbytečné, nepotřebné... Vzpomněl si, jak máma kdysi nutně potřebovala zimní kabát. Koupili ho – a on ožil. Nyní kabát zemřel společně s matkou, není, kdo by si ho oblékl. Nosit šaty po zemřelém by se údajně nemělo.

Nakoukl do staré skříně, začal prohlížet věci v předpotopních nočních stolcích. Kdo je asi starší – ty stolky, nebo on?

... tady je kůra z krušiny, řadu let uvězněná uvnitř krabičky. Máma ji ráda pila. Taková podivná kůra – jako vysušený motýl.

... tady jsou staré noviny s památnými (pro koho? jaké? čím? kolik let nebo měsíců byly památné? koho a proč zaujaly? tátu? mámu? oba?) články. Noviny, to je forma života, která vzplane a rychle uhasne. Kdo dnes rozumí tomu, co bylo vytištěno dejme tomu v deníku *Ukrajina moloda* 18. března 1995? A vůbec, koho by takové informace mohly zajímat kromě

autorů či popisovaných osob? ... O čem ty články jsou? Zatím nezemřely, nerozpadly se na prach – vždyť se jich dotýkám rukama, listuju v nich! Možná máma nezemřela, jestliže žije v mojí paměti? Nezemřela, jen se na chvíli natáhla, aby si odpočinula? Usnula tvrdě, poněvadž byla unavená? Ma-mi, kde jsi? Ma-mi!!! Ticho jako na hřbitově.

... tyhle staré hrnky, zaprášené máminy svetry, úlomky prošlých léků na trávení...

... ten nehybný vzduch kdysi vlídného domova, zoufalství osamělého otce...

... ty zdi, které pamatovaly mámu zamlada, ty schody, kde si spolu často povídali, když se blížil večer, to nebe, pod nímž ho máma porodila...

... to všechno tady pořád je, kromě ní...

2

Pták se rozrůstal před očima, čímž popíral veškeré ornitologické zákonitosti. Zpočátku se na něm objevila podivná hypertrofovaná křídla, neúměrná k jeho malému neduživému tělíčku. Nebylo jasné, co je to za ptáka. Jak se jmenuje? Pelikán bílý nebo volavka rusohlavá? Polák malý nebo labuť velká? Krahujec krátkoprstý nebo orel volavý? Co takhle zeptat se kryptozoologů, kteří zkoumají vyhynulé druhy ptáků? Třeba je to novozélandský obří moa? Jenže ti byli vyhubeni zhruba před pěti sty lety. Navzdory této verzi však někteří kryptozoologové, obzvlášť pan Netřeba a paní Potřeba, zarputile trvají na existenci jejich magických stop a mystických mávnutí křídel.

Levé křídlo se zvětšovalo, stávalo se čím dál obludnějším. Že by nějaká *kryptohra* pana Netřeby a paní Potřeby? Je snad vyhynulý pterodaktyl nepovedeným božím stvořením? To přece není samec kivi, který sedí na půlkilovém vejci s embryem uvnitř, ani třímetrový stokilový pštros dvoupřstý...

Vidíme snad návrat zlatého věku? Tehdy se zvířata při setkání s lidmi smála. Na slunečních vahách počátku Nové Éry nehrálo roli, zda je někdo obr či trpaslík. Samice pterodaktyla chodila zavěšená do mamuta. Dinosaurius se pokoušel vzlétnout k nebi. Všichni plazi byli dobrosrdeční a pomáhali dvounožcům. Slunce viselo nad Zemí tak nízko, až se zdálo, že ještě chvíličku a natáhne se k odpočinku. Velkorysost a cudnost prostupovaly zlatavý vzduch. Neuvědomělé štěstí sloužilo jako rytířské hledí proti možným zvrátům, ukrytým v nenápadném váčku v Hospodinově truhlici. Plíce se podobaly trávě a srdce zlatoéranů byla propojená přímo se sluncem. Srdce a slunce! Neexistuje sebemenší náznak předantického žalu! Náš ráj je tady a teď. K čemu jsou šťastným bytostem strukturální teorie nebo složité geometrické věty? Den i noc splývají v jednotný tlukot mohutného přírodního srdce, které vyživuje všechna menší srdíčka. Květina hladí ichtyosaura a souš je bratrem vody. Trvalo to velmi dlouho. Jenže poté...

Jeho zobák už měřil půl metru. Tři čtvrtě metru. Celý jeden metr. Dravý výrostek je připraven bořit a ničit, vyhlazovat děti zlaté éry – kvůli jejich mravní špíně a bezzásadovosti. Kvůli prázdné honbě za požitky. Kvůli všemu dobrému...

Kdepak, to není zobák, nýbrž bič, jenž trestá sodomu a gomoru za výsměch životu, za povrchní lásku a neopodstatněnou nenávisť. Za srovnávání se s bezstarostnými plazy z bezstarostné doby, kdy nebyl znám smutek ani utrpení.

Pták se rozrostl do několika metrů. Nebo několika desítek metrů – záleží na ostrosti úhlu při pozorování. Připomínal pohádkového draka. Z mohutného zobáku mu šlehal plameny, z křídel mu tryskala železitá voda. Jeho oči hypnotizovaly. Jeho vzhled ochromoval primitivní archetypální hrůzou.

Neví se, jak se jmenoval. Jejich *jméno je legie*. Železný rytířský řád, který k lidstvu vyslal svého hrozivého zvěstovatele? Zednářská lóže básníků otrávených sprostárnami fejetonového věku? Středověcí masochističtí seabemrskáči, znechucení tím, že svatý Grál dnes hledá úplně každý? Bratrstvo vyhynulého ptactva, jež si z nás chtělo krutě vystřelit? Sekta geniálních ajťáků, povolaných zachránit svět před zkázou? Nebo ho možná nastrčil kozák Mamaj, když si uvědomil, že nikdo nechápe význam posvátných atributů?

Pták-slón. Pták-prízrak. Pták-Themis. Musel přijít a začít vydávat příkazy.

3

„Jak se opovažuješ!“

„Co přesně myslíš, tati?“

„Takhle se chovat, aby tě trefil šlak!“

„Cože?“

„Ty se ještě ptáš? Ještě se ptáš...? On se ještě ptá, lidi, li-di-čky!“

Otcův obličej byl nakloněný do jedné strany, jako by se o něj přetahovali dva atleti – a ten vlevo vyhrál. Z pusy mu tekly sliny. Ne z koutků úst, ale středem jazyka. Na podlahu ztěžka dopadaly potůčky slin a potu. Otcovy ruce byly ušpiněné od něčeho hnědého.

Syn se zatím držel.

„Co se ti stalo s rukama?“

Stařec mlčel.

„Co se ti stalo s rukama, ptám se?“ Synův hlas se zdál klidný, i když citlivé ucho by rozpoznalo skrytý nádech hysterie.

„Jsou posraný! Mám posraný ruce!“

„Od čeho?“ nebylo jasné, zda to byl výsměch, nebo bezbřehý údiv.

„Od hovna, od čeho asi, pitomče! Od hovna!“

... znalci duší tvrdí, že část neuróz je založena na nesouladu, který si hned po narození budujeme k výkalům. Od malička nám vštěpují, že hovno je fuj, zatímco my jsme miláčkové. A tak výkaly potlačujeme, držíme je v sobě jako nějakou utkvělou myšlenku. Svou nejčistší nejzranitelnější pozornost soustředíme nikoliv na chmury či lásku, ale na hovna. Pak, říkají psychologové, hovna pomalounku nahrazují chmury. Nebo lásku. A tíše a neviditelně nás doprovázejí až do hrobu...

Takže možná jsou otcovy ušpiněné ruce jen důsledkem toho, jaký vztah si kdysi vybudoval – pardon za ten výraz – ke sračkám? Hovno jakožto náhražka peněz... matérie, kterou je třeba uchovávat co nejdéle... jakýmkoliv způsobem, i za cenu zaneřáděných rukou... Syn si vzpomněl, že otec často míval zácpy. Průjmy taky. „Průjem a zácpa je vlastně totéž,“ pomyslel si. „Jako láska a nenávisť.“

Otec nejednou se zaujetím vzpomínal, co mu v dobách, kdy ještě nebyl otcem, řekla jeho matka: „Tluč hlavou o zeď! Tluč hlavou o zeď!“ Ivanovi se líbila matčina úsečnost. Pouze není jasné, jak často tyto její příkazy zněly: zda neustále, anebo zřídka.

... probouzí se na starém rozkládacím gauči a první, co slyší, když natahuje ruce k matce, je: *Tluč hlavou o zed!* ... dokud nespatříš vysněné Eldorádo. Jeho máma pochopitelně žádná eldoráda neznala. Byla traumatizovaná výchovou a štafetu rodinného traumatu ze zvyku předávala synovi, aby ho i on mohl náležitě šířit dál. Jako virus. Možná to řekla jen jednou či dvakrát: *Tluč hlavou o zed!*, zatímco se syn válel po podlaze v prvních záchvatech teatrální hysterie (ostatně hysterie je vždycky určená pro jeviště a diváky) – a jiné východisko nebylo...

Syn si nejdřív nedokázal představit otce za mlada. Později to šlo lépe. Občas mu otec připomínal nenávisného chorého fracka, který nikdy nebude mít možnost se duchovně rozvíjet, neboť svět kolem sebe přijal jednou provždy oddaně a hluboce – jako železobetonovou konstrukci. A jindy zas skrze stařecké rysy probleskla neduživá ustrašená bytůstka. Je zvláštní, jak koexistuje onen hybrid poslintané bezzubé tváře nakloněné do jedné strany s rysy vnitřního chlapce – snad ani ne jinocha, spíš osmiletého či desetiletého dítěte. Zejména, když toto přestárlé dítě nenávisně řve na syna i na celý svět a vůbec ho nenapadne, že by se jeho křik mohl někomu nelíbit, někoho ranit nebo odradit. Vždyť to křičí On! Nemůže se přece zabývat malichernostmi! Rozhodně ne! Nikdo tady přece není! Jen on sám!

Ta neduživá ustrašená bytůstka se často schovávala za agresivitu. Otec, a přesto stále chlapec... Děda, co je dítětem... Kmet, připomínající nemluvně...

„Od hovna! Copak nevidíš hovno? Nebo máš dojem, že to jsou fialky?!“

„Mám dojem, že seš zralej na cvokhaus!“ synův hlas konečně přešel do fistule.

„Cože? Co?“ Otec často nedoslýchal. Nebo dělal, že hluchne. Anebo se role nahluchlého a skutečná ztráta sluchu smíchaly do jedné směsice, kde už člověk nerozezná předstírání od chřadnutí, kde se noc rovná dni a svítání se nenápadně plíží do soumraku.

„Měl bys jít do cvokárny!“ nemohl se uklidnit syn.

Zřídka mu ujely nervy nahlas, obzvlášť před otcem.

Sfinga – tvář Velkého Otce – Trestající Diktátor – Zdroj, odkud neúprosně vytéká zloba – Netvor – Tříhlavý Kerberos, jehož jednu hlavu syn oddaně miluje a zbylé dvě nenávidí – nač to tajit, i teď se svého Netvora podvědomě bojí, ačkoli... co zbylo z někdejší Kerberovy velikosti? Nanejvýš ubohá slupka. A se synem mluví právě tahle slupka, která už dávno prodělala akt symbolické kastrace, aniž by si toho pořádně všimla. Touha po moci údajně vytěsňuje ostatní impulsy a ponechává z nich pouze kostru...

Rozhovor se odehrál v nemocnici, která se pro otce v posledních několika letech stala druhým domovem. Starý muž bral léky bez hypochondrického fanatismu, zato ukázněně. V zázračnou moc pilulek nicméně nevěřil. Synovi se často zdálo, že otec nevěří ničemu. Neměl náboženské přesvědčení, ovšem nebyl ani ateista. V záchvatu vzteku občas říkával, že všichni duchovní by se měli postavit do řady ke zdi a odprásknout. „Podívejme se na něj, úplnej vladimír iljič,“ uvažoval syn mechanicky. O náboženských svátcích míval otec zvláštní záchvaty nenávisti vůči bližním. Dráždilo ho všechno, třeba i barva synových vlasů nebo jeho lehké pocukávání obočím.

„Cukáš obočím jako kripl!“ vřeštěl vztekle, nejspíš v tu chvíli cítil nadřazenost nebo dokonce zvrácenou vznešenost. „Čeho kdy v životě dosáhneš, ty trdlo? K čemu se hodíš, když cukáš obočím jako mamlas?“

Někdy se otec modlil. Jeho modlitba se však podobala spíš jednoduchému gymnastickému cvičení – ovíval se rukama...

„Nemusíš za mnou chodit! Cizí lidi mě dokážou zvednout líp.“

Jenže cizí lidi k jeho lůžku nechodili vůbec. Otec se však stále držel iluze, že ostatním lidem je k užitku. Uběhly dva roky od smrti synovy matky a otcovy manželky.

4

Smrtelné krveprolití pokračuje. Všechno, co bylo ještě včera zdravé a úspěšné, po několika letech (nebo desetiletích) odumírá a podřizuje se neúprosnému zákonu biologie. Velký rozklad se nevyhýbá ani těm nejušlechtilejším a nejcy-ničtějším, nejsvětlejším a nejtemnějším. Co na tom, že jsme ještě včera byli schopni několika koitů za den, když zítra budeme močit do sklenice? Má význam, že především jsme ještě milovali a věřili, když pozítří nás vystřídají jiní, aby opět milovali / nemilovali, věřili / nevěřili?

Děláme si plány, jelikož se cítíme jako bozi. Trpíme, musíme-li se přirovnávat k červům. Popadáme se za břicho jak na vídeňské hostině, tak ve vesnické chýši. A pláčeme, když si představujeme vlastní utrpení. Přitom vedle stojí Bílá paní, pobavená našimi osudy i činy.

Měníme svou váhu a potravinové dávky. Poznáváme nové lidi, ještě za života zapomínáme na staré známé. Bez ustání cosi zdokonalujeme a snažíme se udržet si zadek v suchu. Ona přitom naše srandovní mraveniště rozdrťí jedním šmahem.

Kosti našich milovaných tlejí v zemi. Zároveň se hned vedle rodí roztomilí cvalíci, kteří jsou od první minuty svého života předurčení k vadnutí i rozkladu. Čas uzemňuje naše největší nadšení. Naši milovaní se mění v bezzubé babizny a pomatené dědky. Z rukou, které kdysi hladily a laskaly, se stávají ochrnuté pahýly.

Nepřijímá úplatky, nebere si dovolenou. Nesnaží se nám zalíbit, neraduje se z našeho zděšení při pohledu na její chladivý háv. Nemá žádné oblíbence. Je bezmezně lhostejná jako prázdnota galaxií, o níž nikdo nic pořádně neví. Je nekonečně klidná, připomíná měsíc v úplňku.

Pořád v něco doufáme... věříme v zázrak... v převratný rozvoj gerontologie... elixír nesmrtelnosti... den, který obměkčí srdce neúprosného zákona... éru tisíciletých starců-metuzalémů... zmrazená těla v lednicích, jež budou oživena výdobytky moderní vědy...

A pak přichází ona. A naše víra v moderní zlatý věk, naše správné stravovací návyky a zdravý životní styl jdou k šípku.

Tluč hlavou o zeď... Tluč hlavou o zeď? Tluč hlavou o zeď!

5

Přišly dvě ženy, každá měla jiné vlasy. Ani jedna nepřipomínala matku. Syn je poslal zpátky. Ženy plakaly.

Přišlo jich deset. Jedna přinesla květinu v zubech, aby ozdobila synův stůl. Druhá se naučila ukolébavky, ty, co mu zpívala maminka. Třetí si oblékla matčiny šaty. Čtvrtá se proměnila v závislou masochistku. Pátá si nastudovala mámin životní příběh. Šestá ho koupala v libečku jako kdysi máma. Sedmá často plakala a polykala prášky na uklidnění. Osmá

ho nutila na matku zapomenout. Devátá neustále mluvila o svém zesnulém otci. Desátá vařila jídlo podle receptů z jeho dětství. U každé z nich na okamžik ožila matčina tvář – a hned se rozplynula. Syn se rozloučil s každou z nich. Matka nebyla nikde.

Syn sehnal spoustu peněz, najal si řadu lidí. Založili muzeum jeho matky. Nejtalentovanější herečka umně napodobovala zapomenutý matčin hlas. Nejnadanější znalec snů se snažil vyvolat obraz máminy tváře, která se postupně vytrácela v dálce a bledla. Synovi se o mámě několikrát zdálo.

Sestupuje po schůdcích letadla v Düsseldorfu. Někde tam, kde beze stopy zmizel její otec. Syn čeká dole. Matka mu mlčky podává balíček. Je v něm vzácný druh brouka. Syn netuší, co to znamená. Brouk-hieroglyf je zakódovaným poselstvím od jeho matky. Ocitají se doma, v kuchyni. Je tam i babička. Syn si prohlíží brouka nebo možná jeho myšlenkovou projekci.

„Mami! Babi! Co to je?“

Ticho. Máma je oblečená v zimním kabátu, ačkoliv je léto. Babička má na sobě asi šedý župan. Máma a babička přecházejí po kuchyni. Mlčí. Potom se vytratí.

Tým muzea pracoval profesionálně, avšak bez kapky nadšení. Nějací chudí básníci se pokoušeli psát chvalozpěvy na počest jeho matky. Vymýšleli patetické symboly a zakódované obrazy. Mladí hudebníci složili majestátní symfonii, která odrážela synovu nehynoucí lásku k Tě, jež ho porodila. Sochař vymodeloval její bustu. Připomínala kámen. Neuměla plakat ani se smát. Máma se smála zřídka, zato často plakala. Profesionální plačka se snažila napodobit matčin nářek. Syn jí zaplatil a vyhnal ji.

Jiná podvodnice synovi vyprávěla, že jeho matku znala a že ji nedávno zahlédla v mámině rodné vesnici. Syn se

do té vesnice vypravil. Matku či sebemenší náznak její přítomnosti tam nenašel. Vyptával se všech, neopominul ani ty nejstarší, ani nejmladší. Nikdo nic nevěděl. Pouze snad úplní starci si vybavili mladou černovlasou učitelku, jejíž otec padl na frontě a která, když se jí narodilo dítě, se společně se svou matkou odstěhovala za manželem. Syn se zajímal, zda tu neviděli starou ženu, co chodila na hřbitov. Ujistili ho, že neviděli. Podvodnice se vypařila.

Několik dalších prospěchářů chce o jeho mámě napsat knihu a za peníze štedrého syna natočit film. Ten je svolává na audienci. Umělci se můžou přetrhnout, jen aby procítili jeho žal. Některým z nich se to téměř podaří.

„Hlavně prostředky a honorář za naši prácičku – a o zbytek se už postaráme...“

„Padejte pryč!“

Jeden slovný vědec, gerontolog a nekromant, prý dokáže vzkřísit zemřelé. Potřebuje k tomu velkou laboratoř a mnoho let experimentování. Syn si ho nechal zavolat. Vědci je kolem osmdesáti let.

„Musíme provést exhumaci... prostudovat každou kůstku... protože...“

... syn si náhle vzpomněl na některé nenarozené a potracené, jimž byl otcem... pach neodčinitelné viny mu sevřel hrdlo...

„Běžte. Nic z toho není potřeba.“

„Ale vy jste si to nedoposlechl...“

„Prosím, odejděte. Odvezou vás.“

Mami! Co mám dělat, maminko? Jak žít, no řekni?!

Šel k doktorovi, odborníkovi na syndrom ztráty. Doktor mluvil o překot a se zápallem. Viděl již spousty truchlících lidí. Každý se snažil něco dělat, něčím se zabývat, všichni se

učili žít s každodenním pocitem prázdnoty. Lékař jim radil různé věci, zdůrazňoval lidskou pomíjivost, skutečnost, že se smrtí se lze jen smířit. Nakonec prohlásil, že v synově paměti matka nezemřela. Zarecitoval báseň: *„Až zemřeme a obroste nás kvítí // žít ve vzpomínkách bude možné zas // než spočinou hned vedle našich kostí // poslední z těch, kdo kdysi znali nás.“* Z veršů dýchala elegická beznaděj. Syn se zeptal:

„A vy? Vy jste o někoho přišel?“

„Ano, moji rodiče už zemřeli.“ Po jeho tváři přeběhl stín.

Syn mu vylíčil, co vykonal k uctění matčiny památky. Lékař rozhodil rukama.

„Nechte ji odejít.“

„Jak to myslíte?“

„Ať její duše nalezne klid, vždyť o velejemných energiích toho víme vsutku pramálo...“

Syn lékaři poděkoval, štědře mu zaplatil za jeho úsilí a odešel.

Doma padl na kolena a pomodlil se: „Zdravas Maria, milostiplná.“

Z matky se stával symbol.

6

Není známo, kdy začala otcova psychická biografie. Možná s tím *tluč hlavou o zed*? Možná se do toho přimotaly i další příkazy a otec se rozhodl, že bude všemu čelit vlastními a ještě nesmyslnějšími příkazy? Co na tom může změnit synova amatérská psychoanalýza stínů minulosti?

Tyto stíny, nehmotné a nehluché, přicházejí v noci i za úsvitu, do kanceláře i na letní mořskou pláž. Tyto stíny,

nezvučné a nezměrné, Svyryda neopouštějí. Jeho podivínské jméno vybral taky otec – na počest jednoho národního hrdiny.

Táta se jmenoval Ivan. Byl na své jméno patřičně hrdý, prohlašoval, že je unifikované, má statisíce nositelů, člověk se s ním může rovnou vydat na výzvědy k nepříteli, je šedivé a nenápadné. Otce obecně přitahovaly paradoxy. Na jedné straně mělo být vše podobné, unylé, stejného typu i formy. „Tak je lehčí se schovat,“ prohlašoval. S věcmi stejného typu a formy se cítil bezpečněji, rozpouštěl se v nich. Na krátkou chvíli tím utišoval neustálý vulkán vnitřní úzkosti. Šedé a nenápadné ho nedráždilo, uklidňovalo ho, ovšem ne na dlouho.

Vedle toho obdivoval i projevy odvahy a hrdinství. Stokrát dokázal otravně omílat příběh vojáka UPA, který sám sebe vyhodil do povětří granátem, jen aby se nemusel vzdát do bolševického zajetí. Takové případy se skutečně staly. Otec však málokdy chválil živé. Ideálem pro něj mohlo být jen mrtvé a strnulé. Nezáleželo na tom, zda to bylo kanonické či nikoliv. Glorifikace UPA se do jisté míry shodovala se sovětskou gigantománií, neboť jednotlivé postavy opěvovala jako neohrožené titány. Čas lidi přetváří, přibližuje je k sobě navzájem víc, nežli si dovedou představit, navzdory ideologickým propastem.

V otci se možná bily dvě či více osobností. Týraly ho a mátlý, ale jen na nižší, každodenní úrovni.

Rád chodil na hřbitov. Teď by se nabízelo vyličít ho jako nekrofila, jenže ani tohle se neobešlo bez rozporů. Na hřbitovech se nezdržoval dlouho. Nejspíš ho dusily vzlyky, které beznadějně potlačoval před nežádoucími pohledy. Kvůli své matce, která odešla, když mu bylo sedmnáct let, kvůli svým dvěma novorozeným synům, kteří zemřeli v nemocnici za

podezřelých okolností, kvůli svému promarněnému a zkaženému životu, který býval mohl být jiný... Syn si každopádně otcovu hřbitovní sentimentalitu idealizoval.

Otce hřbitovy nejspíš nepřitahovaly kvůli truchlení po zemřelých, ač alespoň menší zármutek zde musí pociťovat každý; spíš ho lákala strnulost a mrtvolnost těch míst. Otec měl silný podvědomý strach ze života. Něco v tomhle životě, uvažoval, není v pořádku, poněvadž on si zaslouží mnohem víc. Nenáviděl sílu a zároveň ji uctíval. A *v místě světla, zeleně a občerstvení, od něhož je vzdálena jakákoli bolest, utrpení a nářek*, se strach ze života snižoval téměř na nulu. Tam mu nikdo neublíží, nikdo ho neudá na KGB, protože mrtvolky se nemohou přemísťovat. Jakékoliv mystické nálady byly otci Ivanovi pochopitelně cizí, považoval je za nadbytečné – on byl totiž drobným materialistou chorobného rozkvětu sovětské epochy. Nač to tajit: naprostou většinu projevů života neměl otec rád i kvůli jejich nepředvídatelnosti.

Jedním z projevů života, které nenáviděl nejhlouběji, byla spontánnost. Svyryd si často představoval, jak přichází k otci s nějakým potrhlým úšklebkem. V lepším případě mu Ivan vynadá. V horším... to je zvláštní kapitola.

... poprvé se to stalo, když Svyrydko ještě nechodil do školy. Vzpomíná si na chumelenici a opilého Kerbera se třemi sehnutými hlavami, které sebou škubaly a jako vždy byly rozlícené do nepřítčetnosti. Kerberos se vrhl k matce, která ho přitáhla domů, a vši silou ji pěstí udeřil do obličeje. Táhlý ženský výkřik se rozezněl po celé vylekané zasněžené planetce. Chlapec se vrhl na matčinu obranu – a dostal stejně silnou ránu pěstí... v očích mu začalo sněžit... nejspíš zvracel... matka se nad ním sklonila se zakrvaveným okem... z vedlejšího pokoje doléhal hlas poloslepé babičky – matky

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Tluč hlavou o zeď.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.